

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
KINEZIOLOŠKI FAKULTET
(studij za stjecanje visoke stručne spreme
i stručnog naziva: magistar kineziologije)

Filip Šarić

Razlike u stavu prema boričkim sportovima
kod muškaraca i žena različitog obrazovnog
statusa

(diplomski rad)

Mentor:
prof. dr. sc. Ksenija Bosnar

Zagreb, ožujak 2016.

Razlike u stavu prema borilačkim sportovima kod muškaraca i žena različitog obrazovnog statusa

Sažetak

Problem ovog rada je utvrditi razlike u stavu prema borilačkim sportovima kod muškaraca i žena različitog obrazovnog statusa. Istraživanje je provedeno na 606 ispitanika oba spola u dobi od 22 do 73 godine s područja Republike Hrvatske. Stav prema borilačkim sportovima je mjeren „Skalom stava prema borilačkim sportovima“ (SBS, Bosnar, Sertić i Prot, 1996), uz koju su prikupljeni podaci o spolu i stupnju obrazovanja. Rezultati analize varijance pokazali su značajnu razliku u općem stavu prema borilačkim sportovima između muškaraca i žena; nije nađena značajna razlika s obzirom na stručnu spremu, a također ni u interakciji roda i stručne spreme.

Ključne riječi: borilački sportovi, skala stava, stupanj obrazovanja

Gender differences in attitude toward martial arts due to the level of education

Summary

The main problem of this study is to determine the differences in attitude towards martial arts for men and women of different educational status. The study was conducted on 606 subjects of both sexes aged 22 - 73 years from Croatian territory. The attitude towards martial arts is measured by attitude scale martial arts (SBS, Bosnar, Sertić and Prot, 1996), and the data of gender and education level were gathered. Results of analysis of variance showed a significant difference in the general attitude towards martial arts between men and women; there was no significant difference with regard to professional qualifications, but also not in the interaction of gender and education.

Key words: martial arts, attitude scale, education level

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. POVIJEST BORILAČKIH SPORTOVA	5
2.1. Judo.....	5
2.2. Karate.....	6
2.3. Hrvanje	7
2.4. Taekwondo	8
2.5. Boks	9
3. PROBLEM RADA.....	11
4. METODE RADA	11
4.1. Uzorak ispitanika	11
4.2. Varijable	14
4.3. Metode obrade podataka.....	14
5. REZULTATI I RASPRAVA	15
6. ZAKLJUČAK	29
7. LITERATURA.....	30
8. PRILOG	32
8.1. Upitnik	32

1. UVOD

Svaki problem, pojava ili predmet može postati predmetom stava (Pleša-Bosnar, Sertić, Ribičić 2002). Nama kineziolozima je svakako zanimljivo istraživati stavove prema sportovima, analizirati rezultate i donositi zaključke na temelju kojih ćemo dolaziti do novih spoznaja. Provedena su brojna istraživanja o raznim sportovima pa tako i o borilačkim sportovima o kojima će biti riječ i u ovome radu; “Stav prema borilačkim sportovima nastavnika osnovne škole“ (Busch i drugi 1999); „Stavovi studenata i studentica Visoke policijske škole prema borilačkim sportovima“ (Pleša-Bosnar, Sertić, Ribičić 2002).

Promatramo li borilačke sportove i stavove ljudi prema borilačkim sportovima, shvatit ćemo kako postoje velike razlike i podijeljena mišljenja. Dok jedni imaju veoma izražen afirmativni stav prema borilačkim sportovima, drugi pak smatraju kako se isti ne bi uopće smijeli tretirati kao sportovi. Istraživanja ovog problema su došla do zaključka kako su u općoj populaciji muškarci ti koji imaju pozitivniji stav prema borilačkim sportovima u usporedbi sa ženama, dok su neki drugi faktori koji doprinose individualnim razlikama u stavu prema borilačkim sportovima još uvijek nedovoljno istraženi.

2. POVIJEST BORILAČKIH SPORTOVA

2.1. Judo

Kada razgovaramo o judu i povijesti njegova nastanka nužno je spomenuti tradicionalnu japansku borilačku vještinu iz koje je judo nastao, a to je „jujitsu“ ili „jujutsu“. Jujitsu je borilačka vještina, odnosno sustav napada koji se sastojao od udaraca nogama i rukama, gušenja, bacanja, izvrtnja protivnikovih zglobova kao i obrane od njegovih napada. O tome kako je sam jiujitsu nastao postoje dvije različite teorije. Prema prvoj teoriji, koja se temelji na dokumentu „Kokushoi“, jiujitsu je iz Kine u Japan prenio Kinez Chen Yuan-Ping u periodu između 1644. i 1648. godine. Druga teorija temeljena na dokumentu „Nihon shoki“ govori kako su jiujitsu, japansko hrvanje i sumo hrvanje potekli iz „Chikara kurabe“- borbene vještine bez oružja koja datira još od 230. godine pr. Kr. (Sertić, 2004).

Kao što je nužno spomenuti jiujitsu kad razgovaramo o judu, tako je i nužno spomenuti Jigora Kana, začetnika novog pristupa u sferi borilačkih sportova. Naime, proučavajući načine vježbanja u raznim školama jiujitsa, Kano je otvorio vlastitu školu pod imenom „Kodokan“ 1882. godine te započeo sa poučavanjem svoje filozofije pod nazivom „Judo“. Uvidjevši kako je jiujitsu najefikasniji način treniranja tijela i duha odlučio ga je unaprijediti te je sjedinio tehnike jiujitsu škola sa svojim tehnikama u novi sustav tjelesnog vježbanja, mentalnog razvoja i natjecanja koji je nazvao „Kodokanski judo“.

U samom nazivu borilačke vještine riječ „jitsu“ koja znači vještina, mijenja u „do“ koja predstavlja način, odnosno put, dok „ju“ u prijevodu znači „nježan“ i to kako bi se shvatilo kako se „judo“ značajno razlikuje od jiujitsua i ostalih borilačkih vještina. Naime, u dotadašnjim školama vježbalo se na iznimno grub način koji je vodio ka ozbiljnim ozljedama te su se od mladih ljudi stvarali huligani. Kano je želio prikazati sasvim nove principe izvođenja vježbi te je i sam govorio kako on poučava „jutsu“, ali na temelju „do“ što je uvijek isticao i naglašavao.

Kano je smatrao kako judo nije samo vještina napada i obrane već da je to način života te je 1882. godine otvorio školu juda u Tokiju pod imenom „Kodokan“. Da je to uistinu tako, da je judo iznimna borilačka vještina potvrdilo se četiri godine nakon osnivanja Kodokana. Organiziran je turnir na kojem se trebalo borbama odlučiti tko će poučavati samoobranu u

policiji. Kodokan i njegovih 15 majstora potpuno je izdominiralo majstore jiujitsua sa 13 pobjeda te samo 2 neodlučena rezultata. Upravo je taj događaj pokazao nadmoć juda nad ostalim stilovima te u Japanu postao prvi borilački sustav razvoja tijela i duha. Od tada do danas prošlo je mnogo vremena, a judo se proširio po cijelom svijetu.

Prvo europsko prvenstvo za muškarce održano je 1951. godine u Parizu gdje još nije bilo težinskih kategorija. Godine 1998. uvedene su težinske kategorije za muškarce seniore: do 60 kg., do 66 kg., do 73 kg., do 81 kg., do 90 kg., iznad 100 kg. i otvorena kategorija. Prvo zvanično prvenstvo za žene seniorke, održano je 1975. godine. Težinske kategorije za žene izmijenile su se 1998. godine: do 48 kg., do 52 kg., do 57 kg., do 63 kg., do 70 kg., do 78 kg., iznad 78 kg.

Što se tiče muških svjetskih prvenstava, prvo je održano 1956. godine u Tokiju, žensko 1980. godine u New Yorku, a od 1987. godine svjetska prvenstva i za žene i za muškarce održavaju se istovremeno.

Prvi put na Olimpijskim igrama judo se kao nezvanični sport pojavljuje u Tokiju 1964. godine, da bi 1972. godine konačno postao olimpijskim sportom, na XX OI u Munchenu. Judo za žene, postaje olimpijskim sportom 1992. godine na OI u Barceloni.

2.2. Karate

„Karate“ (jap.prazna šaka, od „kara“-prazan i „te“-šaka) je azijski borilački sport u kojem dvoje natjecatelja zadaju jedan drugome fiktivne udarce rukama i nogama.“ (Sertić, 2004).

Začetak karatea datira u vrijeme između trećeg i prvog tisućljeća pr. Kr.. Na indijskim kipovima su prikazani borci u stavovima i pokretima koji su karakteristični za karate. Prema legendi, karate je nastao 500. godina pr. Kr. u Kini te se prema njoj tvorcem smatra Bodhidharma (Daruma), indijski svećenik koji je bio pozvan u Shaolin-ski hram kako bi poučavao indijske sustave meditacije utemeljene na iskustvu joge. Bodhidharma je poučavao svećenike u Shaolin hramu mentalnoj disciplini budizma i fizičkim vježbama kojima će učvrstiti vlastita tijela jer je smatrao kako je kombinacija mentalne snage i fizičke snage nužna i jednako važna. Svećenici Shaolina su i dalje razvijali borbene tehnike, a pokrete su imitirali iz životinjskog svijeta, pokrete ždrala, tigra, leoparda i zmije.

Tvorcem modernog karatea smatra se Gichin Funakoshi koji je rođen 1868. godine na Okinawi. Inače učitelj, noću bi proučavao borilačke vještine te je vježbao na način da je neprekidno ponavljao iste pokrete (kata), želeći ih dovesti do savršenstva. Godine 1917. u Kyotu i 1922. godine u Tokiju, Gichin Funakoshi predstavio je Japancima karate na dvije demonstracije. Godine 1922. sustavno započinje sa poučavanjem vještine miješajući je sa japanskom borilačkom vještinom. Tako je stvorio potpuno novi sport koji je nazvao „karate“, prvotnog značenja „kineska šaka“, ali je kasnije promijenjeno u „prazna šaka“.

Nakon 2. svjetskog rata karate se počeo širiti u Europu i Ameriku, a zatim i po cijelom svijetu. U zapadnim zemljama karate iz borilačke vještine prerasta u sport. Kako su mu Japanci dali moderan oblik, službeni jezik karatea je također japanski.

Prvi karate klub osnovan je 1955. godine u Europi, točnije u Parizu. Godine 1958. održano je prvo natjecanje, a službeno prvenstvo u karateu održano je 1961. godine u Francuskoj. Prvo europsko prvenstvo u karateu održano je 1966. godine u Parizu i od tada se europska prvenstva održavaju svake godine. Kako još uvijek karate ne spada pod olimpijski sport, nagađa se kako bi ipak mogao postati 2020. godine kada će domaćin ljetnih olimpijskih igara biti Japan.

2.3. Hrvanje

Hrvanje je borilačka vještina čiji je cilj savladati protivnika koristeći različite zahvate, ali su pri tome zabranjeni udarci bilo koje druge vrste. Počeci hrvanja sežu u daleku prošlost, po nekoliko tisuća godina. Hrvanje je jedan od najstarijih oblika vježbanja i natjecanja koji se prvotno pojavio među civilizacijama Dalekog Istoka. Prvi ujedno i najstariji trag o hrvanju iz 3100. godine pr. Kr. pronađen je u grobnici Djabal el-Arak te se čuva u pariškom muzeju Louvre. Točnije, to je kameni nož sa koricama na kojem su uklesani motivi hrvača. Vrijedni tragovi o hrvanju nađeni su i u jednoj grobnici egipatskih faraona V dinastije (2494.-2345. godine pr. Kr.), na zidu je dvanaestero djece koji se hrvaju. U grobnicama faraona XI i XII dinastije u Hasanu, Egiptu (2050.-1800. god. pr. Kr), pronađene su zidne freske koje prikazuju raznoliku tehniku hrvanja u stojećem i u parternom položaju. Zanimljivo je spomenuti kako su se u Kini održavala natjecanja pod nazivom „Dani hrvanja“ na kojima su se natjecali i djeca i odrasli prije više od 2000 godina (Sertić, 2004).

Suprotno tome, hrvanje je u Grčkoj imalo potpuno drugi status. Smatralo se kako je hrvanje znanost i umjetnost o kojem danas postoje brojni zapisi, spomenici, mitovi i legende. Spominje se u poznatom epu „Ilijadi“ gdje je čak i opjevan hrvački dvoboj između Odiseja i Ajaksa povodom pogrebne svečanosti za vrijeme trojanskog rata u XII st. pr. Kr. Čak se i kroz neke grčke mitove govori kako je samo hrvanje izmislio Heraklo, negdje kako ga je izmislila Palestra pa i to kako je božica Atena dala ljudima pravila hrvanja preko Tezeja. U „pentatlonu“, grčkom petoboju, hrvanje je bilo zadnja, peta disciplina, a budući da je pentatlon bio uvršten u program antičkih olimpijskih igara, pobjeda u pentatlonu je ovisila upravo o ishodu hrvačkog dvoboja. Kao najslavnijeg hrvača stare Grčke definitivno treba istaknuti Milona iz Krotona, nepobijeđenog u vremenu od 30 godina koji je 6 puta pobjeđivao na olimpijskim igrama i 23 puta na pitijskim, ismijskim i nemejskim igrama. Sve nam to govori o „kultnom“ statusu hrvanja u staroj Grčkoj.

Hrvanje je od samog početka dio modernih olimpijskih igara. Godine 1896. održane su prve olimpijske igre u njegovoj „kolijevci“ Ateni. Prvo svjetsko hrvačko prvenstvo održano je 1898. godine u Parizu kao i europsko prvenstvo koje je održano u Beču.

2.4. Taekwondo

„Tae“, što u slobodnom prijevodu znači skočiti i zadati udarac nogom, „kwon“, što u slobodnom prijevodu znači šaka te „do“ koji predstavlja princip, umijeće ili put. Tako „taekwondo“ možemo prevesti kao „umijeće borenja rukama i nogama. No, uz to što je borilačka vještina, taekwondo je i duhovna disciplina, izvrsna rekreacija kao i moderni borilački sport.

Kako je vještina borenja različitim oružjem kao i golim rukama bila potrebna u najranijim počecima ljudske civilizacije tako i počeci taekwondoa sežu daleko u prošlost. Najveći broj pisanih i povijesnih dokumenata potječe iz razdoblja „triju kraljevstva“ (57. god. pr. Kr. - 668. god. pr. Kr.). U to vrijeme su u Koreji ili „Zemlji Jutarnjeg Mira“ postojale tri kraljevine: Koguryo na sjeveru, Baekche i Silla na jugu. Upravo su „Songuk Sagi“ prvi pisani dokumenti koji prate povijest tih triju kraljevstva te spominju borilačke vještine iz kojih se poslije razvio moderni taekwondo. Osim tih podataka poznate su i slike iz kraljevskih grobnica dinastije Koryo, kao i reljefi ratnika iz kule Kumgang u gradu Kyong Yu, prijestolnici kraljevine Silla.

Slike i reljefi prikazuju ratnike u pojedinim stavovima kao i pri izvođenju taekwondo udaraca rukama i nogama.

Različiti nazivi upotrebljavali su se kroz povijest za taekwondo. Tako su Kwoon bop, Subak, Taekyon, Tachak, Kyongdong i Tang soo predstavljali upravo Taekwondo. Subaku, odnosno Taekwondo, kao vještina doživio je svoj procvat za vrijeme dinastije Koryo (918.-1392.) te u prvim stoljećima vladavine dinastije Yi (1392.-1910.). Natjecanja u Subaku su se održavala u vrijeme budističkih festivala te su imala poseban status. Subaku je bio iznimno popularan te su se njime bavili čak i rekreativno.

18. i 19. stoljeće donosi pad popularnosti borilačkih vještina pa i Subaka, no nakon drugog svjetskog rata dolazi do ponovnog procvata uz uvođenje novog, danas nama poznatog naziva, taekwondo. Najveće zasluge u sistematizaciji i metodama treninga svakako ima Choi Hong Hiu, general južnokorejske vojske. Nakon što je bio utamničen od strane japanskih okupatora, u zatvoru je nastavio sa treniranjem te je po izlasku otvorio svoju školu taekwondoa i uz pomoć svog demonstracijskog tima proširio taekwondo po cijelom svijetu. Međutim, pravim borilačkim sportom taekwondo postaje 1973. godine osnivanjem Svjetske taekwondo federacije (WTF). Prvo svjetsko prvenstvo održano je iste godine u Seoulu, a 1988. godine na XXIV olimpijskim igrama izabran je za demonstracijski sport. Kao službeni olimpijski sport, taekwondo je priznat 2000. godine na Olimpijskim igrama u Sydneyu.

2.5. Boks

Začetak boksa datira iz vremena nekoliko stoljeća prije Krista. Naime, prvi prikaz borbe usko je vezan sa civilizacijom Sumerana te drvorez koji prikazuje borbu 2 goloruka sudionika. Isto tako, na području Irana pronađena je kamena ploča koja također prikazuje 2 muškarca koji se pripremaju za borbu te se vjeruje kako je ta ploča stara i preko 7 tisuća godina. Boks, odnosno borba šakama prikazuje se i opisuje i u najstarijim indijskim spisima, Vedama, Mahabharati i Ramajani. Pronađene su iskopine vezane uz boks i na području Harappa i Mohendža Dara, drevnih gradova sa donjeg toka rijeke Inda, središta indske kulture, dok su najstariji dokazi o borbi sa rukavicama vezani uz Minoansku civilizaciju sa otoka Krete (oko 1500. god. pr. Kr), jedne od najstarijih europskih civilizacija.

Pretpostavlja se da su upravo stari Grci uveli određena pravila, boks načinili sportom te borbu šakama nazvali „šakanje“ ili „šaketanje“. Što se tiče samih pravila, Grci nisu dozvoljavali klinč, nisu poznavali borbu prema kategorijama, nisu postojala vremenska ograničenja, odnosno runde, borbe su okončavali knock out-om, predajom i smrću te su ruke umatali u kožne vrpce kako bi ih sačuvali, ali i što više oštećenja stvorili na protivnikovu licu. Boksačke borbe su održavane i u čast poginulih te se može zaključiti kako je boks među starim Grcima bio iznimno bitan sport.

Otada se boks neprestano razvijao, kako od borbe u mjestu tako do borbe sa neprestanim kretanjem, od ucrtanog kruga do ringa, od golih šaka preko zavoja za šake do zaštitnih rukavica i maski. Tako prva boksačka pravila novijeg doba potječu iz Londona, koja su definirala prostor za borbu te zabranjivala udarce ispod pojasa, udarce glavom i slično. Godine 1867. Markiz od Queensberrya objavio je sistematizirana pravila po uzoru na londonska pravila te propisao trajanje rundi, veličinu ringa, zabranio udarce ispod pojasa i ostale nesportske udarce te uveo većinu pravila koja se koriste i danas.

U današnje vrijeme postoje dva osnovna pravca boksa, amaterski (često nazivan i olimpijski) koji se održava na olimpijskim igrama te profesionalni boks koji je pod vodstvom različitih boksačkih federacija. U moderne Olimpijske igre, boks je uvršten 1904. godine (osim 1912. godine). Prvo amatersko europsko prvenstvo održano 1924. godine, svjetsko 1974. godine, dok je prvo službeno svjetsko prvenstvo profesionalaca teške kategorije održano još 1892. godine.

3. PROBLEM RADA

Cilj ovog rada je utvrditi stavove opće populacije prema boričkim sportovima, uzimajući u obzir njihov obrazovni status. Postavljena je hipoteza kako će afirmativniji stav imati osobe sa završenom višom, odnosno visokom stručnom spremom, bez obzira na spol.

4. METODE RADA

4.1. Uzorak ispitanika

Podatke za ovo istraživanje prikupili su studenti Kineziološkog fakulteta u Zagrebu u okviru nastave na kolegiju „Stavovi prema kineziološkim aktivnostima“ u akademskoj godini 2014./2015. Mjerenja su obavili na prigodnim uzorcima iz populacije odraslih osoba iz svih krajeva Hrvatske. Dob ispitanika se kreće od 22 do 73 godine, uz prosječnu dob od 38 godina; za dva ispitanika dob nije poznata.

Tablica 1. Struktura uzorka s obzirom na spol; **f** označava frekvenciju, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak valjanih rezultata; **%s** i **c%s** označavaju postotak i kumulativni postotak svih rezultata.

Odgovor	f	cf	%	c%	%s	c%s
Muškarci	322	322	53,22	53,22	53,14	53,14
Žene	283	605	46,78	100,00	46,70	99,83
Nedostaje podatak	1	606	0,17		0,17	100,00

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 606 ispitanika, od kojih su 322 muškarca, a 283 žene; jedan se ispitanik nije izjasnio u vezi vlastitog spola.

Tablica 2. Struktura uzorka s obzirom na bračno stanje; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Neoženjen / neudata	318	318	52,475	52,48
U braku / zajednici	254	572	41,914	94,39
Rastavljen(a) / udovac(ica)	34	606	5,611	100,00

Od 606 ispitanika na pitanje o bračnom stanju njih 318 se izjasnilo kako su neoženjeni (muškarci), donosno neudate (žene), njih 254 su u braku, ili nekom obliku zajednice te 34 ispitanika su na pitanje o bračnom stanju odgovorili kako su rastavljeni(e), ili udovci(ice).

Tablica 3. Struktura uzoraka s obzirom na zaposlenje; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Nezaposlen(a)	131	131	21,62	21,62
Zaposlen(a)	453	584	74,75	96,37
U mirovini	22	606	3,63	100,00

Najveći dio ispitanih osoba je u radnom odnosu.

Tablica 4. Struktura uzoraka s obzirom na stručnu spremu; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak, **%s** i **c%s** označavaju postotak i kumulativni postotak svih rezultata.

Odgovor	f	cf	%	c%	%s	c%s
Niža	16	16	2,64	2,64	2,64	2,64
Srednja	271	287	44,79	47,44	44,72	47,36
Viša ili visoka	318	605	52,56	100,00	52,48	99,83
Nedostaje podatak	1	606	0,17		0,17	100,00

S obzirom na stručnu spremu, preko 97 % ispitanih ima završenu srednju, višu ili visoku stručnu spremu.

Tablica 5. Struktura uzoraka s obzirom na broj djece; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak, **%s** i **c%s** označavaju postotak i kumulativni postotak svih rezultata.

Odgovor	f	cf	%	c%	%s	c%s
0	168	168	27,76860	27,7686	27,72277	27,7228
1	80	248	13,22314	40,9917	13,20132	40,9241
2	112	360	18,51240	59,5041	18,48185	59,4059
3	52	412	8,59504	68,0992	8,58086	67,9868
4	7	419	1,15702	69,2562	1,15512	69,1419
5	7	426	1,15702	70,4132	1,15512	70,2970
6	3	429	0,49587	70,9091	0,49505	70,7921
7	5	434	0,82645	71,7355	0,82508	71,6172
99	172	606	28,26446	100,0000	28,21782	99,8350
Nedostaje podatak	1	606	0,16529		0,16502	100,0000

Nema podatka o djeci za 173 ispitanika, 168 se izjasnilo da nema djece, jedno dijete ima njih 80, dvoje djece ima 112 ispitanika, troje djece njih 52, dok četvero i više djece ima njih nešto više od 3.5 %.

4.2. Varijable

U istraživanju je korištena Skala stava prema borilačkim sportovima (SBS, Bosnar, Sertić, Prot, 1996), uz koju su traženi i podaci o spolu, dobi, bračnom statusu, broju djece i o stupnju obrazovanja; stupanj obrazovanja definiran je pitanjem:

Stručna sprema

- 1) niža
- 2) srednja
- 3) viša ili visoka

4.3. Metode obrade podataka

U prvom koraku, na ukupnom uzorku svih ispitanika određene su frekvencije odgovora za svaku pojedinu česticu skale SBS; također, za svaku pojedinu česticu određene su aritmetičke sredine i standardne devijacije. Na ukupnom uzorku, a također i na subuzorcima definiranim spolom i obrazovanjem, određene su aritmetičke sredine i standardne devijacije za ukupni rezultat u skali određen jednostavnom sumacijom odgovora u česticama. Razlike u općem stavu prema borilačkim sportovima s obzirom na rod i stupanj obrazovanja određene su trofaktorskom univarijatnom analizom varijance.

5. REZULTATI I RASPRAVA

Tablica 6. Frekvencije odgovora na tvrdnju „*Ne bih se bavio/la borilačkim sportom taman da je to jedino što postoji.*“; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	317	317	52,31	52,31
Uglavnom netočno	112	429	18,48	70,79
Nisam siguran	79	508	13,04	83,83
Djelomično točno	41	549	6,77	90,59
Potpuno točno	57	606	9,41	100,00

S prvom tvrdnjom koja kaže kako se nikad ne bih bavio borilačkim sportom, makar je i posljednja stvar na svijetu, većina ispitanika se ne slaže. Naime, nešto više od 70 % njih smatra tu tvrdnju potpuno i uglavnom netočnom.

Tablica 7. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Uopće ne razumijem ljude koje veseli da se međusobno tuku.“; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	198	198	32,673	32,67
Uglavnom netočno	121	319	19,967	52,64
Nisam siguran	102	421	16,832	69,47
Djelomično točno	94	515	15,512	84,98
Potpuno točno	91	606	15,017	100,00

Drugu tvrdnju „Uopće ne razumijem ljude koje veseli da se međusobno tuku.“, nešto više od 50 % je okarakteriziralo kao potpuno i uglavnom netočnu, dok nešto više od 30 % smatra tu tvrdnju djelomično i potpuno točnom.

Tablica 8. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Mrzim boks; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak, **%s** i **c%s** označavaju postotak i kumulativni postotak svih rezultata za česticu „*Mrzim boks*“.

Odgovor	f	cf	%	c%	%s	c%s
Potpuno netočno	279	279	46,19	46,19	46,04	46,04
Uglavnom netočno	127	406	21,03	67,22	20,96	67,00
Nisam siguran	78	484	12,91	80,13	12,87	79,87
Djelomično točno	68	552	11,26	91,39	11,22	91,09
Potpuno točno	52	604	8,61	100,00	8,58	99,67
Nedostaje podatak	2	606	0,33		0,33	100,00

„*Mrzim boks*“, na uzorku od 606 ispitanih njih 2/3 smatra tvrdnju potpuno, ili uglavnom netočnom.

Tablica 9. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Veliki je užitek vlastitom snagom i vještinom svladati protivničkog borca.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	31	31	5,12	5,12
Uglavnom netočno	57	88	9,41	14,52
Nisam siguran	125	213	20,63	35,15
Djelomično točno	156	369	25,74	60,89
Potpuno točno	237	606	39,11	100,00

Da je veliki užitek vlastitom snagom i vještinom svladati protivničkog borca smatra 393 ispitanika, otprilike 65 %, dok se svega 14 % sa tom tvrdnjom ne slaže.

Tablica 10. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Borilački sportovi nisu ništa opasniji od mnogih drugih sportova.“; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	42	42	6,93	6,93
Uglavnom netočno	67	109	11,06	17,99
Nisam siguran	119	228	19,64	37,62
Djelomično točno	170	398	28,05	65,68
Potpuno točno	208	606	34,32	100,00

Na cjelokupnom uzorku od 606 ispitanih sa tvrdnjom kako borilački sportovi nisu ništa opasniji od mnogih drugih sportova, njih 378 se potpuno, ili djelomično slaže.

Tablica 11. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Borilačke sportove bi trebalo zabraniti jer propagiraju nasilje među ljudima.“; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	270	270	44,55	44,55
Uglavnom netočno	168	438	27,72	72,28
Nisam siguran	106	544	17,49	89,77
Djelomično točno	46	590	7,59	97,36
Potpuno točno	16	606	2,64	100,00

Samo 16 ispitanika smatra kako bi borilačke sportove trebalo zabraniti jer propagiraju nasilje među ljudima, dok njih više od 72 % vjeruje kako je to potpuno, ili uglavnom netočno što nam potvrđuje pozitivan stav ispitanih prema borilačkim sportovima.

Tablica 12. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Karataši su bolesno agresivni.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	337	337	55,61	55,61
Uglavnom netočno	134	471	22,11	77,72
Nisam siguran	99	570	16,34	94,06
Djelomično točno	22	592	3,63	97,69
Potpuno točno	14	606	2,31	100,00

S obzirom na ovu generaliziranu tvrdnju, očekivano su dobiveni ovi rezultati.

Tablica 13. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Volim gledati dobre borbe različitih borilačkih sportova.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	79	79	13,04	13,04
Uglavnom netočno	93	172	15,35	28,38
Nisam siguran	67	239	11,06	39,44
Djelomično točno	143	382	23,60	63,04
Potpuno točno	224	606	36,96	100,00

S obzirom na rezultate, možemo zaključiti kako su borilački sportovi popularni među ispitanicima.

Tablica 14. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Iz Olimpijade bi trebalo izbaciti borilačke sportove, a ne uvrštavati nove.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	319	319	52,64	52,64
Uglavnom netočno	127	446	20,96	73,60
Nisam siguran	91	537	15,02	88,61
Djelomično točno	39	576	6,44	95,05
Potpuno točno	30	606	4,95	100,00

Tvrdnju da bi iz Olimpijade trebalo izbaciti borilačke sportove, a ne uvrštavati nove, većina ispitanih odbacuje.

Tablica 15. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Borilački sportovi su sirovi i dosadni.“

Odgovor	f	cf	%	c%	%s	c%s
Potpuno netočno	283	283	46,78	46,78	46,70	46,70
Uglavnom netočno	150	433	24,79	71,57	24,75	71,45
Nisam siguran	81	514	13,39	84,96	13,37	84,82
Djelomično točno	64	578	10,58	95,54	10,56	95,38
Potpuno točno	27	605	4,46	100,00	4,46	99,83
Nedostaje podatak	1	606	0,17		0,17	100,00

Visok postotak osoba koje se ne slažu sa tvrdnjom još jednom potvrđuje pozitivan stav prema borilačkim sportovima.

Tablica 16. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Svom djetetu nikad neću dozvoliti da se bavi borilačkim sportom.“; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	286	286	47,19	47,19
Uglavnom netočno	107	393	17,66	64,85
Nisam siguran	134	527	22,11	86,96
Djelomično točno	38	565	6,27	93,23
Potpuno točno	41	606	6,77	100,00

Tvrdnju kako svome djetetu neće dozvoliti da se bavi borilačkim sportom, ispitanici su u velikoj većini odbili, preko 64 % njih.

Tablica 17. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Sanjam o tome da postanem netko u borilačkom sportu.“; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	329	329	54,29	54,29
Uglavnom netočno	112	441	18,48	72,77
Nisam siguran	63	504	10,40	83,17
Djelomično točno	39	543	6,44	89,60
Potpuno točno	63	606	10,40	100,00

Više od 72 % ispitanih se ne slaže sa tvrdnjom kako sanjaju da postanu „netko u borilačkom sportu“, 10 % njih nije sigurno te nešto više od 16 % bi željelo to ostvariti. S obzirom da tvrdnja nije predvidjela i starije ispitanike u ovom istraživanju, mislim kako je to upravo razlog ovom velikom postotku koji se ne slaže sa istom.

Tablica 18. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Lijepo je vidjeti dobro izveden udarac nogom“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	67	67	11,06	11,06
Uglavnom netočno	54	121	8,91	19,97
Nisam siguran	94	215	15,51	35,48
Djelomično točno	140	355	23,10	58,58
Potpuno točno	251	606	41,42	100,00

Većina se slaže i odobrava tvrdnju.

Tablica 19. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Kroz borbu se izgrađuju pravi karakteri“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	64	64	10,56	10,56
Uglavnom netočno	64	128	10,56	21,12
Nisam siguran	209	337	34,49	55,61
Djelomično točno	158	495	26,07	81,68
Potpuno točno	111	606	18,32	100,00

Smatram da je tvrdnja postavljena na način kako se kroz borilačke sportove izgrađuju pravi karakteri, imala bi afirmativniji stav ispitanika.

Tablica 20. Frekvencije odgovora na tvrdnju „Kad ne bi bilo borilačkih sportova civilizacija ne bi bila potpuna.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	151	151	24,92	24,92
Uglavnom netočno	97	248	16,01	40,92
Nisam siguran	212	460	34,98	75,91
Djelomično točno	95	555	15,68	91,58
Potpuno točno	51	606	8,42	100,00

Ekstremna tvrdnja kako bez borilačkih sportova civilizacija ne bi bila potpuna, pronašla je potporu u nešto više od 24 % ispitanih osoba, dok se njih nešto manje manje od 41 % ne slaže, a nešto manje od njih 35 % nije sigurno kako bi se izjasnilo u vezi te tvrdnje.

Tablica 21. Frekvencija odgovora na tvrdnju „Borilački sportovi me ne privlače jer tu postoji mogućnost da se ozlijedi druga osoba.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	165	165	27,23	27,23
Uglavnom netočno	176	341	29,04	56,27
Nisam siguran	88	429	14,52	70,79
Djelomično točno	113	542	18,65	89,44
Potpuno točno	64	606	10,56	100,00

Više od polovice ispitanih se ne slaže sa tvrdnjom.

Tablica 22. Frekvencija odgovora na tvrdnju „Samo divlji čovjek izabire borilački sport.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%	%s	c%s
Potpuno netočno	355	355	58,68	58,68	58,58	58,58
Uglavnom netočno	126	481	20,83	79,50	20,79	79,37
Nisam siguran	62	543	10,25	89,75	10,23	89,60
Djelomično točno	42	585	6,94	96,69	6,93	96,53
Potpuno točno	20	605	3,31	100,00	3,30	99,83
Nedostaje podatak	1	606	0,17		0,17	100,00

Da samo „divlji čovjek“ može izabrati borilački sport, smatra njih tek nešto više od 10 posto, dok se čak preko 79 posto osoba sa istom tvrdnjom ne slaže.

Tablica 23. Frekvencija odgovora na tvrdnju „Borbenost je plemenita osobina ljudske vrste.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	18	18	2,97	2,97
Uglavnom netočno	40	58	6,60	9,57
Nisam siguran	152	210	25,08	34,65
Djelomično točno	204	414	33,66	68,32
Potpuno točno	192	606	31,68	100,00

Rezultati još jednom pokazuju pozitivan stav prema borilačkim sportovima.

Tablica 24. Frekvencija odgovora na tvrdnju „Ničim nije moguće opravdati divljaštvo koje se iskazuje u borilačkim sportovima.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak.

Odgovor	f	cf	%	c%
Potpuno netočno	198	198	32,67	32,67
Uglavnom netočno	164	362	27,06	59,74
Nisam siguran	140	502	23,10	82,84
Djelomično točno	54	556	8,91	91,75
Potpuno točno	50	606	8,25	100,00

Nešto manje od 60 % osoba smatra tvrdnju „Ničim nije moguće opravdati divljaštvo koje se iskazuje u borilačkim sportovima“ potpuno, ili uglavnom netočno dok 23 % njih nije sigurno.

Tablica 25. Frekvencija odgovora na tvrdnju „Na televiziji bi trebalo biti više borilačkih sportova.“ ; **f** označava frekvencije, **cf** označava kumulativne frekvencije, **%** označava postotak, **c%** označava kumulativni postotak **%s** i **c%s** označavaju postotak i kumulativni postotak svih rezultata.

Odgovor	f	cf	%	c%	%s	c%s
Potpuno netočno	60	60	9,92	9,92	9,90	9,90
Uglavnom netočno	68	128	11,24	21,16	11,22	21,12
Nisam siguran	215	343	35,54	56,69	35,48	56,60
Djelomično točno	151	494	24,96	81,65	24,92	81,52
Potpuno točno	111	605	18,35	100,00	18,32	99,83
Nedostaje podatak	1	606	0,17		0,17	100,00

Da bi na televiziji trebalo biti više borilačkih sportova smatra nešto više od 43 % osoba ,sa tvrdnjom se ne slaže više od 21 %, dok ih više od 35 % nije sigurno.

Tablica 26. Aritmetičke sredine (AS), standardne devijacije (SD), najniža (Min) i najviša (Max) vrijednost rezultata u pojedinoj čestici; N označava broj ispitanika s valjanim rezultatom.

Tvrdnja	N	AS	Min	Max	SD
Ne bih se bavio/la borilačkim sportom taman da je to jedino što postoji.	606	2,02	1	5	1,33
Uopće ne razumijem ljude koje veseli da se međusobno tuku.	606	2,60	1	5	1,45
Mrzim boks.	604	2,15	1	5	1,34
Veliki je užitek vlastitom snagom i vještinom svladati protivničkog borca.	606	3,84	1	5	1,18
Borilački sportovi nisu ništa opasniji od mnogih drugih sportova.	606	3,72	1	5	1,23
Borilačke sportove bi trebalo zabraniti jer propagiraju nasilje među ljudima.	606	1,96	1	5	1,07
Karataši su bolesno agresivni.	606	1,75	1	5	1,00
Volim gledati dobre borbe različitih borilačkih sportova.	606	3,56	1	5	1,44
Iz Olimpijade bi trebalo izbacivati borilačke sportove, a ne uvrštavati nove.	606	1,90	1	5	1,17
Borilački sportovi su sirovi i dosadni.	605	2,01	1	5	1,19
Svom djetetu nikad neću dozvoliti da se bavi borilačkim sportom.	606	2,08	1	5	1,24
Sanjam o tome da postanem „netko“ u borilačkom sportu.	606	2,00	1	5	1,35
Lijepo je vidjeti dobro izveden udarac nogom.	606	3,75	1	5	1,36
Kroz borbu se izgrađuju pravi karakteri	606	3,31	1	5	1,19
Kad ne bi bilo borilačkih sportova civilizacija ne bi bila potpuna.	606	2,67	1	5	1,24
Borilački sportovi me ne privlače jer tu postoji mogućnost da se ozlijedi druga osoba.	606	2,56	1	5	1,34
Samo divlji čovjek izabire borilački sport.	605	1,75	1	5	1,09
Borbenost je plemenita osobina ljudske vrste.	606	3,84	1	5	1,03
Ničim nije moguće opravdati divljaštvo koje se iskazuje u borilačkim sportovima.	606	2,33	1	5	1,24
Na televiziji bi trebalo biti više borilačkih sportova.	605	3,31	1	5	1,18

Možemo vidjeti kako se raspon rezultata proteže od minimalnih do maksimalnih za sve čestice vrijednosti; aritmetičke sredine odgovora još jednom potvrđuju afirmativni stav ispitane populacije prema borilačkim sportovima. Jedina iznimka je čestica „Sanjam o tome

da postanem „netko“ u borilačkom sportu“ s prosjekom 2,00; ova čestica je vjerojatno sadržajem neprimjerena starijoj populaciji.

Tablica 27. Projekcije čestica Skale stava prema borilačkim sportovima na prvu glavnu komponentu (K1) matrice korelacija među česticama.

Čestica	K 1
Ne bih se bavio/la borilačkim sportom taman da je to jedino što postoji.	-0,717
Uopće ne razumijem ljude koje veseli da se međusobno tuku.	-0,692
Mrzim boks.	-0,624
Veliki je užitek vlastitom snagom i vještinom svladati protivničkog borca.	0,602
Borilački sportovi nisu ništa opasniji od mnogih drugih sportova.	0,492
Borilačke sportove bi trebalo zabraniti jer propagiraju nasilje među ljudima.	-0,785
Karataši su bolesno agresivni.	-0,576
Volim gledati dobre borbe različitih borilačkih sportova.	0,706
Iz Olimpijade bi trebalo izbacivati borilačke sportove, a ne uvrštavati nove.	-0,615
Borilački sportovi su sirovi i dosadni.	-0,809
Svom djetetu nikad neću dozvoliti da se bavi borilačkim sportom.	-0,640
Sanjam o tome da postanem “netko” u borilačkom sportu.	0,232
Lijepo je vidjeti dobro izveden udarac nogom.	0,668
Kroz borbu se izgrađuju pravi karakteri.	0,518
Kad ne bi bilo borilačkih sportova civilizacija ne bi bila potpuna.	0,348
Borilački sportovi me ne privlače jer tu postoji mogućnost da se ozlijedi druga osoba.	-0,751
Samo divlji čovjek izabire borilački sport.	-0,720
Borbenost je plemenita osobina ljudske vrste.	0,618
Ničim nije moguće opravdati divljaštvo koje se iskazuje u borilačkim sportovima.	-0,640
Na televiziji bi trebalo biti više borilačkih sportova.	0,694

Možemo vidjeti kako sve čestice pridonose prvoj glavnoj komponenti ove skale, stavu prema borilačkim sportovima, osim tvrdnje „Sanjam o tome da postanem netko u borilačkom sportu“. Nešto nižu vrijednost ima čestica „Kad ne bi bilo borilačkih sportova civilizacija ne bi bila potpuna“; pretpostavljam da je ova tvrdnja preekstremno postavljena za ispitivanu populaciju.

Tablica 28. Aritmetička sredina (AS) ukupnog rezultata „Skale stava prema borilačkim sportovima“ na uzorku 602 ispitanika.

Variable	Aritmetička sredina (AS) ukupnog rezultata				
	Valid N	AS	Minimum	Maximum	Std.Dev.
suma	602	72,82	23	100	15,440

Aritmetička sredina pokazuje da je stav ispitanika iz ovog uzorka pozitivan; treba napomenuti da je raspon rezultata vrlo velik.

Tablica 29. Rezultati trofaktorske univarijatne analize varijance na ukupnom rezultatu „Skale stava prema borilačkim sportovima“ s grupama definiranim rodom i stručnom spremom.

Faktor	Suma kvadrata	Stupnjevi slobode	Prosječni kvadrati	Vrijednost F-testa	Statistička značajnost F - testa
ROD	2805,3	1	2805,3	13,173	0,000308
STRUČNA SPREMA	926,7	2	463,3	2,176	0,114420
SPOL*STRUČNA SPREMA	1147,0	2	573,5	2,693	0,068507
Greška	126494,9	594	213,0		

Rezultati analize varijance (Tablica 29.) pokazuju značajnu razliku u općem stavu prema borilačkim sportovima između muškaraca i žena; nije nađena značajna razlika s obzirom na stručnu spremu, a također ni u interakciji roda i stručne spreme.

Muškarci pokazuju pozitivniji stav prema borilačkim sportovima od žena (Tablica 30), što je rezultat koji je i ranije pokazan (Busch i drugi, 1999, Bosnar i Žugaj, 2008).

Tablica 30. Aritmetičke sredine i standardne devijacije ukupnog rezultata Skale prema borilačkim sportovima na ukupnom uzorku, te na subuzorcima definiranim rodom i stručnom spremom; N je broj ispitanika u uzorku, odnosno subuzorku; AS predstavlja aritmetičku sredinu; SD označava standardnu devijaciju.

	N	AS	SD
Ukupni uzorak	600	72,75	15,415
Muškarci	318	77,23	13,420
Žene	282	67,71	15,973
Niža sprema	15	62,93	16,688
Srednja sprema	269	73,48	15,320
Viša i visoka sprema	316	72,60	15,322
Muškarci – niža sprema	5	70,40	12,973
Muškarci – srednja sprema	141	79,36	12,150
Muškarci – viša ili visoka sprema	172	75,68	14,196
Žene – niža sprema	10	59,20	17,662
Žene – srednja sprema	128	67,00	15,869
Žene – viša ili visoka sprema	144	68,92	15,846

Aritmetičke sredine i standardne devijacije ukupnog rezultata Skale prema borilačkim sportovima na ukupnom uzorku, te na subuzorcima definiranim rodom i stručnom spremom nam daju uvid u afirmativniji stav muškaraca prema borilačkim sportovima u odnosu na žene, kao i na manju raspršenost samih rezultata kod muškaraca.

Pozitivniji stav imaju osobe sa završenom srednjom, visokom i višom stručnom spremom u odnosu na osobe sa završenom nižom stručnom spremom. S obzirom da je broj ispitanika koji imaju završenu nižu stručnu sprema veoma mali, razlika nije dokazana.

Isto vrijedi i za rezultate dobivene prema spolu, premali je uzorak osoba sa završenom nižom stručnom spremom te se ne može donijeti nikakav definitivni zaključak.

6. ZAKLJUČAK

Problem ovog rada je utvrditi razlike u stavu prema borilačkim sportovima kod muškaraca i žena različitog obrazovnog statusa. Istraživanje je provedeno na 606 ispitanika oba spola u dobi od 22 do 73 godine s područja Republike Hrvatske. Stav prema borilačkim sportovima je mjeran „Skalom stava prema borilačkim sportovima“ (SBS, Bosnar, Sertić i Prot, 1996), uz koju su prikupljeni podaci o spolu i stupnju obrazovanja. Rezultati analize varijance pokazali su značajnu razliku u općem stavu prema borilačkim sportovima između muškaraca i žena; nije nađena značajna razlika s obzirom na stručnu spremu, a također ni u interakciji roda i stručne spreme.

Hipoteza da će afirmativniji stav imati osobe sa završenom višom, odnosno visokom stručnom spremom, bez obzira na spol nije se potvrdila. Međutim, s obzirom da je u ispitivanju sudjelovalo svega 15 osoba niže stručne spreme (Tablica 4), možemo razgovarati samo o razlikama u stavu između osoba sa završenom srednjom stručnom spremom i višom ili visokom stručnom spremom, za koje je statistički potvrđeno da ne postoje.

Zaključak ovog rada je kako bi trebalo ponoviti ispitivanje sa kvotnim uzorkom koji će imati visok postotak osoba sa završenom nižom stručnom spremom. Takvo istraživanje bi trebalo provesti na ruralnom području, odnosno u manjim mjestima gdje je veća zastupljenost osoba sa završenom nižom stručnom spremom.

Vjerujem kako bi nakon takvog istraživanja dobili odgovor na pitanje o razlikama u stavu prema borilačkim sportovima s obzirom na stupanj obrazovanja.

7. LITERATURA

Bosnar, K., Sertić, H., Prot, F., (1996). Konstrukcija skale za procjenu stava o borilačkim sportovima. U: *Zbornik radova 5. ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske* „Društveni status tjelesne i zdravstvene kulture , sporta i sportske rekreacije“, Rovinj(1996). (pp. 53-57) Zagreb: Savez pedagoga fizičke kulture.

Busch, T., K. Bosnar, H. Sertić, F. Prot (1999). Stav prema borilačkim sportovima nastavnika osnovne škole. 2. *Međunarodna znanstvena konferencija; Kineziologija za 21. stoljeće*. Dubrovnik 22.-26.09.1999.:126 - 129.

Bosnar, K. i Žugaj, S. (2008). Gender Typing of Sports in Croatian University Students, In: Doupona Topič ,M. & Ličen, S. (Eds). *Sport & Culture & Society 5th Conference of the European Association for Sociology of Sport*.

Dizdar, D. (2006). *Kvantitativne metode*. Zagreb: Kineziološki fakultet.

Pleša-Bosnar ,V., Sertić, H., G.Ribičić(2002): Stavovi studenata i studentica visoke policijske škole prema borilačkim sportovima. U Findak, V. (ur.) *Zborniku radova 11. ljetne škola kineziologa Republike Hrvatske*, Rovinj, 22.-26.06.2002. (str.164-166). Zagreb, Hrvatski kineziološki savez.

Sertić, H. (2004). *Osnove borilačkih sportova*. Zagreb: Kineziološki fakultet.

Hrvatska enciklopedija (2016) *Boks* /on line/. S mreže preuzeto 5. veljače s adrese:

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=8497>

Hrvatska enciklopedija (2016) *Karate* /on line/. S mreže preuzeto 11. veljače s adrese:

<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=30427>

Hrvatska enciklopedija (2016) *Judo* /on line/. S mreže preuzeto 11. veljače s adrese:

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=16876>

Hrvatska enciklopedija (2016) *Taekwondo* /on line/. S mreže preuzeto 15. veljače s adrese:

<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=60165>

Hrvatska enciklopedija (2016) *Hrvanje* /on line/. S mreže preuzeto 15. veljače s adrese:

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=26384>

Wikipedia (2016) *Boks* /on line/. S mreže preuzeto 16. Veljače s adrese:

<https://hr.wikipedia.org/wiki/Boks>

8. PRILOG

8.1. Upitnik

SBS96NV13

Poštovani,

u sljedećem upitniku nalaze se tvrdnje o borilačkim sportovima. Molimo vas da svaku tvrdnju pročitate i da date odgovor koji najbolje opisuje vaše mišljenje.

Ako se sa tvrdnjom **potpuno slažete**, zaokružite “5” u stupcu “potpuno točno”.

Ako se sa tvrdnjom **djelomično slažete**, zaokružite “4” u stupcu “djelomično točno”.

Ako **niste sigurni** da li se slažete ili ne, zaokružite “3” u stupcu “nisam siguran”.

Ako se sa tvrdnjom **uglavnom ne slažete**, zaokružite “2” u stupcu “uglavnom netočno”.

Ako se sa tvrdnjom **uopće ne slažete**, zaokružite “1” u stupcu “potpuno netočno”.

	Tvrdnja	Potpuno točno	Djelomično točno	Nisam siguran	Uglavnom netočno	Potpuno netočno
1	Ne bih se bavio/la borilačkim sportom taman da je to jedino što postoji.	5	4	3	2	1
2	Uopće ne razumijem ljude koje veseli da se međusobno tuku.	5	4	3	2	1
3	Mrzim boks.	5	4	3	2	1
4	Veliki je užitak vlastitom snagom i vještinom svladati protivničkog borca.	5	4	3	2	1
5	Znanje boksa može svakome koristiti, pa i ženama.	5	4	3	2	1
6	Borilački sportovi nisu ništa opasniji od mnogih drugih sportova.	5	4	3	2	1
7	Borilačke sportove bi trebalo zabraniti jer propagiraju nasilje među ljudima.	5	4	3	2	1
8	Karataši su bolesno agresivni.	5	4	3	2	1
9	Žene koje se bave boksom su muškarace.	5	4	3	2	1
10	Volim gledati dobre borbe različitih borilačkih sportova.	5	4	3	2	1
11	Iz Olimpijade bi trebalo izbacivati borilačke sportove, a ne uvrštavati nove.	5	4	3	2	1

	Tvrdnja	Potpuno točno	Djelomično točno	Nisam siguran	Uglavnom netočno	Potpuno netočno
12	Borilački sportovi su sirovi i dosadni.	5	4	3	2	1
13	Svom djetetu nikad neću dozvoliti da se bavi borilačkim sportom.	5	4	3	2	1
14	Jako mi je ružno vidjeti žene kako boksaју.	5	4	3	2	1
15	Sanjam o tome da postanem "netko" u borilačkom sportu.	5	4	3	2	1
16	Lijepo je vidjeti dobro izveden udarac nogom.	5	4	3	2	1
17	Boks nije za žene.	5	4	3	2	1
18	Kroz borbu se izgrađuju pravi karakteri.	5	4	3	2	1
19	Žene se bave boksom samo da bi bile u centru pažnje a ne zato što su u tome dobre.	5	4	3	2	1
20	Kad ne bi bilo borilačkih sportova civilizacija ne bi bila potpuna.	5	4	3	2	1
21	Borilački sportovi me ne privlače jer tu postoji mogućnost da se ozlijedi druga osoba.	5	4	3	2	1
21	Žene koje biraju muški sport (kao što je boks) imaju neke svoje probleme.	5	4	3	2	1
23	Samo divlji čovjek izabire borilački sport.	5	4	3	2	1
24	Bavljenje boksom podiže samopouzdanje i razvija samostalnost kod oba spola	5	4	3	2	1
25	Borbenost je plemenita osobina ljudske vrste.	5	4	3	2	1
26	Ničim nije moguće opravdati divljaštvo koje se iskazuje u borilačkim sportovima.	5	4	3	2	1
27	Žene bi trebale biti u svemu ravnopravne, pa bi trebalo razvijati i ženski boks.	5	4	3	2	1
28	Na televiziji bi trebalo biti više borilačkih sportova.	5	4	3	2	1

Molimo vas, zaokružite broj **jedne** tvrdnje koja najbolje opisuje vaš odnos prema različitim borilačkim sportovima

BOKS	KARATE	TAEKWONDO	HRVANJE	JUDO
1. mrzim	1. mrzim	1. mrzim	1. mrzim	1. mrzim
2. ne volim	2. ne volim	2. ne volim	2. ne volim	2. ne volim
3. nije mi drag	3. nije mi drag	3. nije mi drag	3. nije mi drag	3. nije mi drag
4. svejedno mi je	4. svejedno mi je	4. svejedno mi je	4. svejedno mi je	4. svejedno mi je
5. sviđa mi se	5. sviđa mi se	5. sviđa mi se	5. sviđa mi se	5. sviđa mi se
6. drag mi je	6. drag mi je	6. drag mi je	6. drag mi je	6. drag mi je
7. obožavam	7. obožavam	7. obožavam	7. obožavam	7. obožavam

SPOL **M** **Ž**

GODINA ROĐENJA _____

Bračno stanje

- 1) Neoženjen / neudata
- 2) U braku / zajednici
- 3) Rastavljen(a) / udovac(ica)

Stručna sprema

- 1) Niža
- 2) Srednja
- 3) Viša ili visoka

Zaposlenje

- 1) Nezaposlen(a)
- 2) Zaposlen(a)
- 3) U mirovini

Broj djece _____

H V A L A